

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Filipa Dienstbiera a soudkyň JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **M. S.**, zastoupeného JUDr. Zdeňkem Lacinou, advokátem se sídlem Bezděkovská 53, Strakonice, proti žalovanému: **Městský úřad Vimperk**, se sídlem Steinbrenerova 6, Vimperk, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem – souhlasem žalovaného s provedením ohlášené stavby ze dne 14. 8. 2015, č. j. ŽP 16670/15-Laj, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 15. 11. 2017, č. j. 51 A 51/2017 - 34,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a řízení před krajským soudem

[1] Kasační stížností brojí žalobce (dále jen „stěžovatel“) proti shora uvedenému usnesení, jímž krajský soud odmítl jako opožděnou jeho žalobu na ochranu před nezákonným zásahem. Tento zásah měl podle stěžovatele spočívat v souhlasu žalovaného s provedením ohlášené stavby vodního díla – čistírny odpadních vod a zasakovací jímky na pozemku č. parc. X v k. ú. X (dále jen „souhlas“), který bezprostředně sousedí s žalobcovým pozemkem č. parc. X tamtéž.

[2] Krajský soud konstatoval opožděnost žaloby z důvodu marného uplynutí dvouměsíční subjektivní lhůty. Souhlas s provedením ohlášené stavby je jednorázovým zásahem a pro běh žalobní lhůty je nerozhodné, že trvají jeho důsledky. Žalobcův otec, který byl vlastníkem pozemku č. parc. X v době vydání souhlasu se o jeho vydání dozvěděl prokazatelně nejpozději dne 9. 9. 2015. Projednávaná žaloba však byla podána až 17. 7. 2017, tedy téměř po dvou letech. Podle krajského soudu nemá na uplynutí subjektivní lhůty vliv, že posléze došlo k převodu dotčeného pozemku darovací smlouvou na žalobce. Ten byl povinen přijmout stav pozemků, který byl pro něj jeho právním předchůdcem nastolen. Odkázal mj. na § 107 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, podle nějž je účastník, který do řízení nastupuje na místo dosavadního účastníka, povinen přijmout stav řízení, jaký je tu v době jeho nástupu do řízení.

II. Kasační stížnost

[3] Stěžovatel se závěry krajského soudu nesouhlasí. Pokud měl krajský soud za to, že žalobce není aktivně legitimován k podání žaloby podle § 82 s. ř. s., tedy že není v žádném směru dotčen na svých právech, měl žalobu v rámci meritorního rozhodování zamítnout, nikoliv odmítnout z důvodu opožděnosti žaloby ve smyslu § 46 odst. odst. 1 písm. b) s. ř. s.

[4] Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že převodem vlastnického práva k pozemku přešla na stěžovatele i uběhnuvší subjektivní lhůta k podání žaloby proti napadenému souhlasu. Od osoby, které subjektivní lhůta uplynula, nemůže tato lhůta „přejít“ na nabyvatele vlastnického práva.

[5] Stěžovatel nyní tvrdí, že je v důsledku napadeného souhlasu zasahováno do jeho vlastnických práv k pozemku. Soud by neměl k zásahové žalobě zkoumat, zda náhodou již v minulosti nespatřoval jiný žalobce zásah do svých vlastnických práv ve vztahu ke shodné nemovitosti. Soud by se měl v otázce naplnění podmínek řízení soustředit pouze na zjištění, zda žalobce zásah tvrdí (nikoliv to, do jakých práv bylo zasaženo).

[6] Napadený souhlas byl vydán dne 14. 8. 2015. Žaloba v této věci byla doručena soudu dne 17. 7. 2017. Stěžovatel tvrdí, že se o nezákonném zásahu dozvěděl v den podpisu darovací smlouvy, tedy dne 18. 5. 2017. Stěžovatel se sice domnívá, že jeho subjektivní lhůta počala běžet až dne 8. 6. 2017, kdy obdržel informaci od Městského úřadu Vimperk, neboť až toho dne se dozvěděl, který správní orgán se nezákonného zásahu dopustil, resp. vydal napadený souhlas. Podle § 84 s. ř. s. však žaloba v žádném případě nemohla být opožděná, a to ani vzhledem ke dni podpisu darovací smlouvy (tj. dne 18. 5. 2017).

[7] Stěžovatel je přesvědčen, že nenastoupil do žádného řízení na místo dosavadního účastníka řízení ve smyslu § 107a a 107 odst. 4 o. s. ř. Podle krajského soudu stěžovatel vstoupil do řízení, které bylo vedeno u Krajského soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 51A 51/2016. Toto řízení však bylo ukončeno dnem nabytí právní moci rozsudku kasačního soudu ze dne 8. 3. 2017, č. j. 3 As 6/2017 – 21, kterým byla zamítnuta kasační stížnost proti usnesení krajského soudu. To bylo několik měsíců před tím, než stěžovatel podal správní žalobu v této věci. Názor krajského soudu je proto chybný.

[8] Závěrem stěžovatel odmítl odkaz krajského soudu na řešení věci v civilním řízení. Jestliže byl stěžovatel poškozen zásahem veřejné moci, měl by se nápravy dovolat ve správním soudnictví.

[9] Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že by samotné připuštění návrhu k meritornímu rozhodnutí znamenalo zásah do právní jistoty žalovaného nebo dalších dotčených osob. Krajský soud měl žalobu meritorně projednat.

[10] Žalovaný se ve stanovené lhůtě ke kasační stížnosti nevyjádřil.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[11] Kasační stížnost je přípustná, opírá se o důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[12] Důvodnost kasační stížnosti soud posoudil v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost není důvodná.

[14] Na úvod soud zdůrazňuje, že kasační stížnost proti usnesení krajského soudu, jímž byla žaloba odmítnuta, lze podat výlučně z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. V takové kasační stížnosti je stěžovatel povinen především vylíčit důvody, pro něž se domnívá, že rozhodnutí soudu o odmítnutí žaloby je nezákonné, případně nepřezkoumatelné, nebo že řízení, které jeho vydání předcházelo, bylo zmatečné. V řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o odmítnutí návrhu pak přezkoumává Nejvyšší správní soud pouze to, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro odmítnutí návrhu, nemůže se však již zabývat námitkami týkajícími se věci samé [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.; srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, č. 625/05 Sb. NSS; ze dne 5. 1. 2006, č. j. 2 As 45/2005 - 65; či ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80)].

[15] Důvodem, proč krajský soud odmítl žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. bylo, že stěžovatel podle krajského soudu podal zásahovou žalobu opožděně, po uplynutí dvouměsíční subjektivní lhůty. Stěžovatel v této souvislosti tvrdí, že se o zásahu dozvěděl nejdříve z podpisu darovací smlouvy, tudíž žalobu podal včas.

[16] Podle ustanovení § 84 odst. 1 s. ř. s., které upravuje lhůty pro podání zásahové žaloby, *„žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.“* Citované ustanovení tak stanoví jednak subjektivní dvouměsíční lhůtu, plynoucí od okamžiku, kdy se žalobce o nezákonném zásahu dozví, a jednak lhůtu objektivní v délce 2 let, běžící ode dne, kdy k zásahu došlo. Pro včasnost žaloby musí být dodrženy obě lhůty, přičemž podle odstavce 2 téhož ustanovení jejich zmeškání nelze prominout.

[17] Stěžovatel v nyní projednávané věci nabyl vlastnické právo k pozemku darovací smlouvou od osoby, která se již jednou neúspěšně domáhala vyřčení nezákonnosti napadeného souhlasu. Pro posouzení nyní projednávané věci je podstatné, že pro účely

běhu subjektivní lhůty pro podání žaloby je nutno právnímu nástupci přičítat i jednání (ať již ve formě konání či opomenutí) jeho právního předchůdce.

[18] Kasační soud se ztotožnil s posouzením krajského soudu, že stěžovatel s obdarováním vstoupil do právního stavu, který pro něho založil jeho právní předchůdce, a bylo jenom na něm, zda tento stav spolu s darem přijme, či nikoliv.

[19] Krajský soud na podporu tohoto svého závěru odkázal na pravidlo zakotvené v § 107 odst. 4 o. s. ř., podle nějž je účastník, který do řízení nastupuje na místo dosavadního účastníka, povinen přijmout stav řízení, jaký je tu v době jeho nástupu do řízení. Stěžovatel má formálně pravdu ve svém tvrzení, že v době nabytí vlastnického práva k dotčenému pozemku žádné řízení neprobíhalo. Citované obecné procesní pravidlo se však musí nutně uplatnit i pro běh procesních lhůt, které předcházejí samotnému zahájení řízení. Takovou lhůtou je i subjektivní lhůta pro podání žaloby proti nezákonnému zásahu podle § 84 odst. 1 s. ř. s.

[20] Jestliže se tedy právní předchůdce stěžovatele nebránil před zásahem správního orgánu, resp. nebránil se včas, důsledky takového opomenutí nyní dopadají i na stěžovatele, který vstoupil do práv předchůdce ve stavu, který tu byl ke dni převodu vlastnického práva.

[21] Jakkoliv v tom může stěžovatel v nyní projednávané věci spatřovat nespravedlnost, výše uvedené platí i za situace, kdy to byl právě právní předchůdce, kdo mohl jako první (a v důsledku běhu procesní lhůty i jediný), svá práva u soudu uplatnit a dovolat se tak vyslovení nezákonnosti zásahu.

[22] Ze zásady *vigilantibus iura scripta sunt* totiž mimo jiné vyplývá povinnost u soudu uplatnit všechny námitky, tvrzení a argumenty k nezákonnosti zásahu správních orgánů včas. Uvedená zásada představuje pravidlo, podle kterého se mocenská ochrana poskytuje jen těm subjektivním právům, jejichž držitelé o ně dbají, aktivně je vykonávají a v případě porušení vymáhají řádně a včas (práva svědčí jen bdělým).

[23] Nyní (k žalobě podané v této věci) již krajský soud neměl zákonný prostředek, kterým by mohl věc připustit k meritornímu projednání. Stěžovatelovo právo na spravedlivý proces tím však, jak bylo výše vysvětleno, nebylo dotčeno.

[24] Opačný přístup, jehož se dovolává stěžovatel, tedy jestliže by pozdějším nabyvatelům práv k dotčeným pozemkům měla běžet samostatná subjektivní lhůta pro podání zásahové žaloby od okamžiku, kdy se oni osobně dozvěděli o nezákonném zásahu, by vedl ke stavu absolutní právní nejistoty ohledně zákonnosti postupu veřejné správy po prakticky neomezenou dobu. Takový důsledek by byl neslučitelný s principem právního státu.

[25] Kasační soud s ohledem na subjektivní lhůtu pro podání zásahové žaloby zdůrazňuje, že žalovaný zásah spočívá ve vydání souhlasu žalovaným a typově se tedy jedná o zásah ukončený. Podle rozsudku kasačního soudu ze dne 18. 4. 2013, č. j. 4 Aps 1/2013 – 25, pak platí, že „[s]*ubjektivní dvouměsíční lhůta začíná běžet ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o vydání územního souhlasu. V případě uplynutí lhůt nelze argumentovat tím, že důsledky takového zásahu v podobě oprávnění žadatele realizovat záměr povolený*

územním souhlasem nadále trvají.“ V nyní projednávané věci však stěžovatel v kasační stížnosti tímto způsobem ani neargumentoval.

[26] Krajský soud nepochybil ani tím, že nad rámec rozhodovacích důvodů poukázal na možnost uplatnění stěžovatelových práv prostředky soukromého práva. Podstatou stěžovatelovy nespokojenosti jsou tvrzené průsaky z čistírny odpadních vod a zasakovací jímky na jeho pozemek. Obecně by tak možným řešením skutečně mohla být civilní žaloba směřující proti těmto důsledkům činnosti vlastníka sousedního pozemku. Tím samozřejmě nelze předjímat úspěšnost případné žaloby.

[27] Žalobce (stěžovatelův otec) napadal souhlas s provedením stavby zásahovou žalobou, avšak v důsledku své vlastní nesprávné úvahy žalobu podal až po marném uplynutí lhůty, jejíž zmeškání není možné prominout (§ 84 odst. 2 s. ř. s.). V tehdy projednávané věci kasační soud ve svém rozsudku ze dne 8. 3. 2017, č. j. 3 As 6/2017 - 21, uzavřel: „[j]*e tedy zřejmé, že stěžovatel měl k dispozici prostředek, kterým se mohl bránit vůči napadenému souhlasu, a jehož existence si byl jednoznačně vědom. V souladu se zásadou vigilantibus iura nelze jeho pochybení přičítat krajskému soudu nebo dokonce vyvozovat jakékoli spekulativní závěry o podpoře obcházení smyslu zákona.*“

IV. Závěr a náklady řízení

[28] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nedůvodnou, proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[29] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. června 2018

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu